

II

(Informācija)

EIROPAS SAVIENĪBAS IESTĀŽU UN STRUKTŪRU SNIEGTI PAZIŅOJUMI

EIROPAS KOMISIJA

**Komisijas paziņojums par sadarbīga iepirkuma vadlīnijām aizsardzības un drošības jomā
(Aizsardzības un drošības iepirkuma direktīva 2009/81/EK)**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2019/C 157/01)

1. IEVADS

Pēdējos gados bieži tika uzsvērts, ka ir svarīgi stiprināt Eiropas sadarbību aizsardzības jomā, arī iepirkumos. Eiropadome 2013. gada decembra secinājumos ⁽¹⁾ un ES un NATO 2016. gada jūlijā pieņemtajā kopīgajā deklarācijā ⁽²⁾ cita starpā uzsvēra, ka sadarbība aizsardzības jomā būtu pareizā atbilde situācijā, kad jāatrisina drošības problēmas, grūtības, kas saistītas ar arvien augošām jauno aizsardzības sistēmu izmaksām un dalībvalstu budžeta ierobežojumiem, kā arī jānovērš augsts dublēšanas un sadrumstalotības līmenis ES aizsardzības nozarē.

Komisijas ziņojumā par Aizsardzības jomas iepirkuma direktīvas 2009/81/EK ⁽³⁾ (turpmāk "Direktīva") novērtējumu, kas publicēts 2016. gada 30. novembrī ⁽⁴⁾, ir secināts, ka direktīva nerada šķēršļus sadarbībai iepirkuma jomā. Šis secinājums izdarīts, pamatojoties uz diskusijām ar dalībvalstu ekspertiem un uz rezultātiem, kas gūti, apspriežoties ar ieinteresētajām personām. Tajā tika ņemts vērā arī Eiropas Aizsardzības aģentūras (EAA) novērtējums ⁽⁵⁾, kurā teikts, ka problēmas saistībā ar aizsardzības sadarbības iniciatīvu sāksanu drīzāk ir saistītas ar citiem aspektiem, piemēram, aizsardzības budžeta samazinājumiem, budžeta ciklu nepietiekamu sinhronizāciju un prasību saskaņošanas trūkumu.

Vienlaikus novērtējumā teikts, ka Komisija izdos attiecīgas vadlīnijas. Tāds pats paziņojums iekļauts Eiropas Aizsardzības rīcības plānā (EARP) ⁽⁶⁾, kas arī pieņemts 2016. gada novembrī. Ar šo paziņojumu Komisija pilda apņemšanos, kas pausta ziņojumā par direktīvas novērtējumu un Eiropas Aizsardzības rīcības plānā.

Komisija arī uzskata, ka, lai mudinātu dalībvalstu iestādes pilnībā izmantot direktīvas sniegtās iespējas aizsardzības un drošības jomā, ir jāprecizē, kādas iespējas pastāv divu vai vairāku dalībvalstu sadarbībai iepirkuma jomā.

Kā paziņots EARP 2017. gada jūnijā, Komisija nāca klajā ar paziņojumu par Eiropas Aizsardzības fonda izveidi ⁽⁷⁾, kas sastāv no pētniecības atzara un spēju atzara.

⁽¹⁾ Eiropadomes 2013. gada 20. decembra secinājumi EUCO 217/13, <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-217-2013-INIT/en/pdf>

⁽²⁾ Eiropadomes priekšsēdētāja, Eiropas Komisijas priekšsēdētāja un Ziemeļatlantijas līguma organizācijas ģenerālsēkretāra 2016. gada 8. jūlija kopīgā deklarācija, https://www.nato.int/cps/en/natohq/official_texts_133163.htm.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 13. jūlija Direktīva 2009/81/EK, ar kuru koordinē procedūras attiecībā uz to, kā līgumslēdzējas iestādes vai subjekti, kas darbojas drošības un aizsardzības jomā, piešķir noteiktu būvdarbu, piegādes un pakalpojumu līgumu slēgšanas tiesības, un ar kuru groza Direktīvas 2004/17/EK un 2004/18/EK (OV L 216, 20.8.2009., 76. lpp.).

⁽⁴⁾ Komisijas Ziņojums Eiropas Parlamentam un Padomei par Direktīvas 2009/81/EK par publisko iepirkumu aizsardzības un drošības jomā atbilstību tās 73. panta 2. punktam (COM(2016) 762 final).

⁽⁵⁾ Apspriests ar dalībvalstīm ekspertu un valstu bruņojuma jomas vadītāju līmenī.

⁽⁶⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Eiropadomei, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Aizsardzības rīcības plāns" (COM(2016) 950 final).

⁽⁷⁾ Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "Eiropas Aizsardzības fonda izveide" (COM(2017) 295 final).

Iepriekš minētās iniciatīvas tika apstiprinātas Eiropadomes 2017. gada 22. un 23. jūnija secinājumos⁽⁸⁾, pamatojoties uz Eiropas sadarbību aizsardzības rūpniecības jomā. Pēc tam, kad likumdevēji panāca vienošanos, 2018. gada 18. jūlijā tika pieņemta Regula, ar ko izveido Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu (EDIDP)⁽⁹⁾, bet kopš 2017. gada darbojas sagatavošanas darbība aizsardzības pētniecībai (PADR), kas atbalsta kopīgus pētījumus aizsardzības jomā un kuras divas pirmās darba programmām tika pieņemtas 2017. gada 11. aprīlī un 2018. gada 9. martā.

Komisija 2018. gada 13. jūnijā pieņēma priekšlikumu "Regula, ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu"⁽¹⁰⁾ daudzgadu finanšu shēmai 2021.–2027. gadam, un, lai atbalstītu kopīgus pētniecības un izstrādes projektus aizsardzības jomā, ierosināja šim periodam piešķirt kopējo budžetu 13 miljardu EUR apmērā.

Paturot prātā šos notikumus, Komisija atkārtoti apstiprina, ka ir vajadzīga ciešāka sadarbība starp dalībvalstīm aizsardzības iepirkuma jomā. Šajā paziņojumā ir sniegti norādījumi par dažādām iespējām sadarbojoties veikt iepirkumus aizsardzības jomā, pamatojoties uz attiecīgajiem direktīvas noteikumiem. Attiecīgos gadījumos tiek ņemti vērā noteikumi, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/24/ES⁽¹¹⁾ (turpmāk "Direktīva 2014/24/ES") par publisko iepirkumu, ciktāl tie varētu sniegt norādes par to, kādu pieeju izmantot konkrētos jautājumus, kuri direktīvā nav aplūkoti vispusīgi. Publicējot šo paziņojumu, Komisija vēlas sniegt skaidrojumus dalībvalstu līgumslēdzējām iestādēm, lai palielinātu juridisko noteiktību un minimalizētu riskus (arī uzvertos riskus), kas saistīti ar neatbilstību ES tiesību aktiem publiskā iepirkuma jomā. Komisija uzskata, ka tam būs pozitīva ietekme uz dalībvalstu sadarbīgu iepirkumu īstenošanā aizsardzības jomā.

Šajā paziņojumā ir izklāstītas iespējas, kādas dalībvalstīm kooperatīvu iepirkumu īstenošanai piedāvātas aizsardzības iepirkuma direktīvā un Direktīvā 2014/24/ES par publisko iepirkumu. Tajā ir mēģināts ierosināt kooperatīva aizsardzības iepirkuma scenārijus, kurus varētu īstenot saskaņā ar abu direktīvu noteikumiem. Šādi scenāriji dažos aspektos atšķiras, taču tiem ir ļoti svarīgs kopīgs elements, t. i., tie attiecas uz situācijām, kad divas vai vairākas dalībvalstis (iespējams, sadarbībā ar vienu vai vairākām trešām valstīm) darbojas kopā, izmantojot īpaši šim mērķim izveidotus vai strukturētus pasākumus, lai savām vajadzībām iegādātos militāro aprīkojumu (vai pakalpojumus).

Ir jāatzīmē, ka šajā paziņojumā aplūkotie kooperatīva iepirkuma scenāriji principā var būt piemērojami gan militārā aprīkojuma jomā, gan paaugstināta riska drošības aprīkojuma jomā, ņemot vērā to, ka direktīva attiecas uz abām jomām⁽¹²⁾.

Šajā paziņojumā galvenā uzmanība ir pievērsta Aizsardzības iepirkuma direktīvas noteikumiem. Tajā nav aplūkoti citi jautājumi, piemēram, tehnisko prasību saskaņošana, valstu budžeta ciklu sinhronizācija un citi juridiski un administratīvi jautājumi, kam var būt ļoti nozīmīga ietekme uz sadarbīgu iepirkumu aizsardzības jomā. Eiropas Aizsardzības aģentūra kopā ar dalībvalstīm ir pievērsusies daudziem šiem jautājumiem. Paziņojumā ņemta vērā arī EAA Rokasgrāmata par kooperatīvu iepirkumu aizsardzības jomā (sākotnēji izstrādāta 2015. gada aprīlī).

Šis paziņojums nav juridiski saistošs. ES tiesību juridiski saistošu interpretāciju ir pilnvarota sniegt vienīgi Eiropas Savienības Tiesa.

Šā paziņojuma 3. iedaļa aizstāj 3.3. iedaļu "Kooperatīvas programmas" 2010. gada Norādījumos "Aizsardzība un drošība – īpaši izņēmumi"⁽¹³⁾ un 6. punktu 2010. gada Norādījumos "Pētniecība un izstrāde"⁽¹⁴⁾; savukārt 4. sadaļa aizstāj 2.4. iedaļu "Starptautisku organizāciju līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas noteikumi" 2010. gada Norādījumos "Aizsardzība un drošība – īpaši izņēmumi"⁽¹⁵⁾.

⁽⁸⁾ <http://www.consilium.europa.eu/media/23985/22-23-euco-final-conclusions.pdf>

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 18. jūlija Regula (ES) 2018/1092, ar ko izveido Eiropas aizsardzības rūpniecības attīstības programmu, lai atbalstītu Savienības aizsardzības rūpniecības konkurētspēju un inovētspēju (OV L 200, 7.8.2018., 30. lpp.). <https://eda.europa.eu/docs/default-source/documents/2018-07-18-edidp-regulation-eu-2018-1092.pdf>

⁽¹⁰⁾ Priekšlikums – Eiropas Parlamenta un Padomes regula, ar ko izveido Eiropas Aizsardzības fondu, COM/2018 476 final – 2018/0254 (COD).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 26. februāra Direktīva 2014/24/ES par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV L 94, 28.3.2014., 65. lpp.).

⁽¹²⁾ Direktīvas piemērošanas joma ir noteikta tās 2. pantā.

⁽¹³⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15408/attachments/1/translations/>

⁽¹⁴⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/14833/attachments/1/translations/>

⁽¹⁵⁾ <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15408/attachments/1/translations/>

2. PROCEDŪRAS, KAS JĀIEVĒRO, KAD DALĪBVALSTIS KOPĪGI VEIC IEPIRKUMU

Šajā punktā ir aplūkotas dažādas iespējas, kā līgumslēdzējas iestādes no dažādām dalībvalstīm var veikt kopīgu iepirkumu. Kopīgu iepirkumu varētu īstenot ar centralizēto iepirkumu struktūras jeb centrālās iepirkumu iestādes (CPB) starpniecību vai bez tās. Saskaņā ar 1. panta 18. punktu CPB var būt Eiropas publiskā iestāde vai dalībvalsts līgumslēdzēja iestāde/līgumslēdzējs ("vadošās valsts" scenārijs).

2.1. Kopīga iepirkuma īstenošana bez centralizēto iepirkumu struktūras (CPB) starpniecības

Lai gan direktīvā nav paredzēti noteikumi, kas īpaši attiektos uz kopīgām iepirkuma procedūrām, kurās iesaistītas divu vai vairāku dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes, direktīvas (konkrētāk, tās 39. pantā) sniegtais normatīvais konteksts liecina, ka iespēja organizēt šādas kopīgas procedūras nav pretrunā ar direktīvas mērķiem, ja vien tiek ievērotas noteiktas prasības. Proti, kopīga iepirkuma procedūras izmantošana nedrīkstētu izraisīt direktīvā noteikto prasību apiešanu. Šajā ziņā, ja vien līgumslēdzēju iestāžu kopīgā iepirkuma procedūras pamatojas uz procedūrām, kas paredzētas Direktīvas 2014/24/ES 39. pantā, šādas procedūras attiecībā uz līgumslēdzēju iestāžu iepirkumu, kas ietilpst direktīvas darbības jomā, būtu saderīgas ar direktīvu.

Direktīvas 2014/24/ES 39. pantā ir norādīti elementi, kas jānosaka kopīga iepirkuma nolīgumos vai kārtībā: kopīgā iepirkuma pušu atbildība, attiecīgie piemērojami valsts noteikumi (arī par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem) un iepirkuma procedūras iekšējā organizācija. Pārredzamības un juridiskās noteiktības labad iepirkuma procedūras dokumentos būtu jāmin pienākumu sadale un piemērojami valsts tiesību akti.

Ja divas vai vairākas līgumslēdzējas iestādes kopīgi īsteno visu iepirkuma procedūru, tās būs kopīgi atbildīgas par savu direktīvā paredzēto pienākumu izpildi. Praksē tas nozīmē, ka visas līgumslēdzējas iestādes būs atbildīgas par iespējamiem pārkāpumiem vai kļūdām procedūrā, ņemot vērā no direktīvas izrietošās saistības.

Tomēr ekonomikas dalībniekiem, kuri vēlas īstenot savas tiesības saskaņā ar direktīvu, nebūs jāvērsas pie visām līgumslēdzējām iestādēm, kas piedalās kopīgajā iepirkumā, bet tikai pie līgumslēdzējas iestādes, kura ir atbildīga par iepirkuma procedūras norisi. Tādējādi ekonomikas dalībniekiem būs jākomunicē tikai ar vienu līgumslēdzēju iestādi.

2.2. Kopīga iepirkuma īstenošana ar centralizēto iepirkumu struktūras (CPB) starpniecību

Direktīvas 10. pants regulē būvdarbu, piegāžu vai pakalpojumu iegādi no centralizēto iepirkumu struktūras vai ar tās starpniecību. Lai gan 10. pantā nav paredzēti noteikumi, kas īpaši attiektos uz situācijām, kad vairākas dalībvalstis kopā veic iepirkumus ar vienas CPB starpniecību, normatīvais konteksts liecina, ka iespēja organizēt šādas kopīgas procedūras nav nesavienojama ar direktīvas mērķiem, ja tiek ievērotas noteiktas prasības. Proti, CPB izmantošana nedrīkstētu izraisīt direktīvā noteikto prasību apiešanu. Tādējādi vairāku dažādu dalībvalstu līgumslēdzēju iestāžu kopīgs iepirkums, ko īsteno ar CPB starpniecību, šķiet, ir pilnībā piemērots publiskā iepirkuma instruments aizsardzības nozarē, ar nosacījumu, ka starp iesaistītajām dalībvalstīm ir iespējams vienoties par šādu kopīgu iepirkumu.

Direktīvas 1. panta 18. punktā CPB ir definēta kā līgumslēdzēja iestāde/subjekts vai Eiropas publiskā iestāde, kas:

- iegādājas līgumslēdzējām iestādēm/subjektiem paredzētas piegādes un/vai pakalpojumus vai
- piešķir līgumslēgšanas tiesības vai slēdz pamatnolīgumus par līgumslēdzēju iestāžu/subjektu vajadzībām paredzētiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem ⁽¹⁶⁾.

⁽¹⁶⁾ Attiecīgā definīcija Vispārējā publiskā iepirkuma direktīvā 2014/24/ES dažos aspektos ir atšķirīga. Saskaņā ar minētās direktīvas 2. panta 1. punkta 16) apakšpunktu "centralizēto iepirkumu struktūra" ir līgumslēdzēja iestāde, kas īsteno centralizētās iegādes darbības un, iespējams, iegādes palīgdarbības, savukārt saskaņā ar tās pašas direktīvas 2. panta 1. punkta 14) apakšpunktu "centralizētas iegādes darbības" ir pastāvīgas darbības, kas ietver kādu no šādām darbībām:

- a) līgumslēdzējām iestādēm paredzētu piegāžu un/vai pakalpojumu iegāde;
- b) publisko līgumu slēgšanas tiesību piešķiršana vai pamatnolīgumu slēgšana par līgumslēdzējām iestādēm paredzētiem būvdarbiem, piegādēm vai pakalpojumiem.

Direktīvā 2014/24/ES ir noteikti daži organizatoriskie aspekti, kas saistīti ar CPB iesaistīšanu, un elektroniskas saziņas pienākums.

Tādējādi CPB varētu būt CPB no kādas kopīgajā iepirkumā iesaistītās dalībvalsts vai kāda Eiropas publiskā sektora iestāde.

2.2.1. Eiropas publiskā sektora iestāde kā CPB

Kā minēts iepriekš, direktīvas 1. panta 18. punktā ir atzīts, ka Eiropas publiskā struktūra, kas pati nav līgumslēdzēja iestāde/subjekts, var darboties kā CPB 10. panta nozīmē. Direktīvā nav definēts jēdziens "Eiropas publiskā struktūra". Tomēr 23. apsvērumā ir teikts, ka "dalībvalstīm vajadzētu būt tiesīgām norīkot par centrālo iepirkumu iestādi arī tās Eiropas publiskās struktūras, uz kurām šī direktīva neattiecas, piemēram, Eiropas Aizsardzības aģentūru, ja vien šīs struktūras piemēro iepirkuma normas, kas atbilst visiem šīs direktīvas noteikumiem".

Ja CPB pati nav līgumslēdzēja iestāde, līgumslēdzējām iestādēm, kas to izmanto, ir pienākums pārliecināties, ka noteikumi, kurus piemēro CPB, atbilst direktīvas noteikumiem. Atskaitot šo īpatnību, noteikumi, kas reglamentē Eiropas publiskās struktūras izmantošanu par CPB, ir tādi paši kā noteikumi, kas attiecas uz tādas CPB izmantošanu, kas ir līgumslēdzēja iestāde/subjekts, kā aprakstīts nākamajā punktā.

2.2.2. Vadošās valsts scenārijs

Vadošās valsts scenārijs attiecas uz situāciju, kad divas vai vairākas dalībvalstis veic kopīgu iegādi un organizē šo iegādi, vienas iesaistītās dalībvalsts līgumslēdzēju iestādi/subjektu izraugoties par CPB.

a) Piemērojamie tiesību akti un CPB un to lietotāju pienākumi

Lai gan direktīvā nav paredzēti īpaši noteikumi, kas attiektos uz vadošās valsts scenāriju, Komisija uzskata, ka Direktīvā 2014/24/ES (konkrētāk, tās 39. pantā) sniegtais normatīvais konteksts liecina, ka iespēja organizēt kopīgas procedūras pēc vadošās valsts scenārija nav nesaderīga ar direktīvas mērķiem, ja tiek ievērotas noteiktas prasības. Proti, vadošās valsts scenārija izmantošana nedrīkstētu izraisīt direktīvā noteikto prasību apiešanu. Šajā sakarībā Komisija uzskata, ka šāda apiešana ir izslēgta situācijās, kad līgumslēdzējas iestādes pēc analogijas piemēro Direktīvas 2014/24/ES 39. pantā paredzētās procedūras savam iepirkumam, uz kuru attiecas direktīvas darbības joma.

Tādējādi situācijā, kad divas vai vairākas dalībvalstis veic kopīgu iegādi un organizē šo iegādi, vienas iesaistītās dalībvalsts līgumslēdzēju iestādi/subjektu izraugoties par CPB, kopīgo iepirkumu veic saskaņā ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas CPB (Direktīvas 2014/24/ES 39. panta 4. punkts). Turklāt pēc analogijas ar Direktīvas 2014/24/ES 39. panta 4. punktu starp iesaistītajām dalībvalstīm noslēgtajos nolīgumos vai saskaņotajā kārtībā būs jānosaka šādi elementi: CPB un citu līgumslēdzēju iestāžu pienākumi, attiecīgie piemērojamie valsts noteikumi (arī par tiesiskās aizsardzības līdzekļiem) un iepirkuma procedūras iekšējā organizācija. Pārredzamības un juridiskās noteiktības labad iepirkuma procedūras specifikācijās un citos dokumentos būtu jāmin pienākumu sadale un piemērojamie valsts tiesību akti.

b) Atbildība par atbilstību direktīvai

Jautājumā par atbildības dalīšanu saistībā ar direktīvas ievērošanu 10. pants nosaka, ka "līgumslēdzējas iestādes/subjektus, kas būvdarbus, piegādes un/vai pakalpojumus iepērk no centrālās iepirkuma iestādes vai ar tās starpniecību, uzskata par izpildījušiem šīs direktīvas prasības, ja direktīvas prasības ir izpildījuši centrālā iepirkumu iestāde". Tas nozīmē, ka līgumslēdzēja iestāde, kas iepērk būvdarbus, piegādes vai pakalpojumus no CPB vai ar tās starpniecību, pilda savus pienākumus saskaņā ar šo direktīvu, ja vien CPB, no kuras vai caur kuru tiek veikta iegāde, piemēro šo direktīvu, īstenojot valsts tiesību aktos transponētās normas.

Var būt situācijas, kurās CPB citām līgumslēdzējām iestādēm veic tikai dažas iepirkuma procedūras daļas. Tā tas var būt, piemēram, gadījumā, kad CPB ir atbildīga par pamatnolīguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, savukārt par konkursu atsākšanu konkrētu līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai, pamatojoties uz šo pamatnolīgumu, atbildīgas ir atsevišķas līgumslēdzējas iestādes. Šādās situācijās līgumslēdzējas iestādes, kas izmanto CPB, būs pilnībā atbildīgas par direktīvā noteikto pienākumu izpildi attiecībā uz tām iepirkuma procedūras daļām, kuras tās īsteno.

Šāds kopīgs iepirkums ir iespējams tad, ja par to vienojas iesaistītās dalībvalstis.

3. SADARBĪBAS PROGRAMMAS JAUNU PRODUKTU IZSTRĀDEI – DIREKTĪVAS 13. PANTA C) PUNKTS

Direktīvas 13. panta c) punkts attiecas uz konkrētas kategorijas aizsardzības sadarbības iniciatīvām. Tajā noteikts īpašs izņēmums attiecībā uz sadarbības programmām, kuru pamatā ir pētniecība un izstrāde. Direktīva nav piemērojama "līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķirtas saskaņā ar sadarbības programmu, kas balstīta uz pētniecību un attīstību, ko kopīgi veic vismaz divas dalībvalstis, lai radītu jaunu izstrādājumu un, attiecīgā gadījumā, arī turpmākā šī izstrādājuma vai tā daļu aprites ciklā".

Ar šo izņēmumu ir atzīta sadarbības programmu īpašā nozīme Eiropas militāro spēju stiprināšanā un spēcīgas un konkurētspējīgas Eiropas aizsardzības tehnoloģiskās un rūpnieciskās bāzes (*EDTIB*) izveidē, jo šādas programmas "palīdz attīstīt jaunas tehnoloģijas un sadalīt ļoti lielās pētniecības un attīstības izmaksas, kas saistītas ar sarežģītu ieroču sistēmu izstrādi" (direktīvas 28. apsvēruma).

Direktīvas 11. pantā skaidri noteikts, ka: "nevienu no šīs iedaļas noteikumiem, procedūrām, programmām, nolīgumiem, pasākumiem vai līgumiem nedrīkst izmantot tam, lai apietu šīs direktīvas noteikumus". Tas attiecas arī uz direktīvas 13. panta c) punkta piemērošanu.

3.1. "Pamatojoties uz pētniecību un izstrādi"

Lai varētu piemērot 13. panta c) punktu, sadarbības programmas pamatā jābūt pētniecībai un izstrādei. Direktīvā 2009/81/EK pētniecība un izstrāde ir definēta 1. panta 27. punktā, bet 13. apsvērumā ir sniegti papildu paskaidrojumi.

Saskaņā ar 1. panta 27. punktu "pētniecība un izstrāde ir visas darbības, kas saistītas ar fundamentāliem pētījumiem, lietišķiem pētījumiem un eksperimentālo izstrādi, turklāt pēdējā minētā var ietvert tehnoloģiju demonstrējumus, proti, iekārtas, kas demonstrē jaunās koncepcijas vai tehnoloģijas sniegumu atbilstošā vai reprezentatīvā vidē".

13. apsvērumā teikts: "Šajā direktīvā pētniecībai un izstrādei būtu jāietver fundamentāli pētījumi, lietišķi pētījumi un eksperimentāla izstrāde. Fundamentālie pētījumi ir eksperimentālais vai teorētiskais darbs, ko galvenokārt veic, lai iegūtu jaunas zināšanas par parādību un konkrētu faktu pamatojumu, neparedzot nekādu praktisko pielietojumu vai izmantošanu. Lietišķie pētījumi ir arī oriģināli darbi, kas veikti jaunu zināšanu ieguvei. Tomēr to galvenais mērķis ir konkrēts praktisks rezultāts vai uzdevums. Eksperimentālā izstrāde ir darbi, kurus veic, pamatojoties uz pētniecības un/vai praktiskās pieredzes rezultātā iegūtām zināšanām, lai uzsāktu jaunu materiālu, izstrādājumu vai iekārtu ražošanu, izveidotu jaunus procesus, sistēmas un pakalpojumus vai arī būtiski uzlabotu jau esošos. Eksperimentālās izstrādes posms var ietvert tehnoloģiju demonstrējumus, proti, radītas iekārtas, lai demonstrētu jaunās koncepcijas vai tehnoloģijas sniegumu atbilstošā vai reprezentatīvā vidē. Pētniecība un izstrāde neietver priekšražošanas prototipu, instrumentu un ražošanas metožu, rūpniecisko dizainparaugu vai ražošanas procesu izstrādi un izmēģināšanu."

Nosacījums, ka sadarbības programmas pamatā jābūt pētniecībai un izstrādei, nozīmē, ka programmā jāiekļauj pētniecības un izstrādes posms.

Vienkāršības labad pētniecība un izstrāde saskaņā ar 13. panta c) punktu parasti attiektos uz tehnoloģiskās gatavības līmeņiem (TGL) ⁽¹⁷⁾ 1 līdz 7. Šie TGL veido pētniecību un izstrādi, ciktāl tie ietver jaunu zināšanu apguvi vai esošo zināšanu un prasmju apvienošanu, veidošanu, izmantošanu un testēšanu, lai izstrādātu jaunus vai uzlabotus produktus, materiālus, sistēmas, procesus un pakalpojumus. 13. panta c) punkta nolūkā nav nepieciešams, lai sadarbības programmā būtu iekļautas darbības, kas aptver visus atšķirīgos TGL līmeņus. Tomēr pirms ražošanas izstrādāts prototips (versija, kas testēta, lai konstatētu problēmas un kvalificētu izgatavošanas procesus pirms ražošanas sākuma) nav uzskatāms par pētniecības un izstrādes darbību direktīvas nozīmē.

Būtu jāprecizē, ka pētniecības un izstrādes definīcija šīs direktīvas mērķiem neskar citos ES tiesību aktos iekļautās pētniecības un izstrādes definīcijas.

3.2. Jauna produkta izstrāde

Viens no 13. panta c) punkta piemērojamības nosacījumiem ir programmas mērķis, proti, jauna produkta izstrāde.

⁽¹⁷⁾ TGL apraksts sniegts pamatprogrammā "Apvārnis 2020": http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/wp/2014_2015/annexes/h2020-wp1415-annex-g-trl_en.pdf

Saskaņā ar 13. panta c) punkta plašākiem mērķiem, t. i., lai palīdzētu izstrādāt jaunas tehnoloģijas un segtu pētniecības un izstrādes augstās izmaksas, kas saistītas ar sarežģītām ieroču sistēmām, uz sadarbību balstīti produkti, kuru pamatā ir pētniecība un izstrāde esošo produktu uzlabošanas nolūkā, noteiktos apstākļos arī var ietilpt šā noteikuma piemērošanas jomā. Lai piemērotu 13. panta c) punktu, ir jāveic būtiskas produkta izmaiņas vai būtiski produkta uzlabojumi. Attiecīgie kritēriji šādu izmaiņu vai uzlabojumu novērtēšanai var ietvert būtiskas esošo iekārtu izmaiņas, iekārtu jauno funkciju apjomu, strukturālas izmaiņas platformās.

3.3. Aprites cikla turpmākie posmi

13. panta c) punktā papildus jauna produkta izstrādei ir paredzēts, ka programmā var iekļaut visus produkta aprites cikla vai tā daļas vēlākos posmus, piemēram, prototipa izstrādi pirms ražošanas, ražošanu vai tehnisko apkopi. Uz līgumiem, kas saistīti ar šiem vēlākajiem posmiem, izņēmums attiecas tad, ja šo līgumu slēgšanas tiesības arī piešķir sadarbības programmas ietvaros. Turpretim dalībvalstij, kas piedalās pētniecības un izstrādes posmā, bet nolemj veikt iepirkumus vēlākā produkta aprites cikla posmā, šo līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanai būs jāpiemēro direktīva.

3.4. Līgumu slēgšanas tiesības, kas piešķirtas sadarbības programmas ietvaros

13. panta c) punkts attiecas uz visiem līgumiem, ko piešķir dalībvalstu līgumslēdzējas iestādes/subjekti vai kas tiek piešķirti to vārdā saskaņā ar sadarbības programmu, kuras pamatā ir pētniecība un izstrāde, ciktāl līgums atbilst pārējiem minētās normas nosacījumiem. Šajā saistībā 28. apsvērumā skaidri norādīts, ka 13. panta c) punkta izņēmums būtu jāpiemēro programmām, kuru pamatā ir P&I un kuras pārvalda starptautiskās organizācijas, piemēram, *Organisation Conjointe de Coopération en matière d'armement* (OCCAR) vai NATO aģentūras, vai Savienības aģentūras, piemēram, Eiropas Aizsardzības aģentūra (EAA), kas līgumu slēgšanas tiesības piešķir dalībvalstu vārdā. Tas pats attiecas uz līgumiem, kurus vienas dalībvalsts līgumslēdzējas iestādes/subjekti piešķir saskaņā ar "galvenās valsts" scenāriju, rīkojoties savā vārdā un vismaz vienas citas dalībvalsts vārdā.

Līgumu slēgšanas tiesības tiek piešķirtas "sadarbības programmas ietvaros", ja tās piešķir subjekts vai subjekti, kas šim nolūkam ir norīkoti saskaņā ar sadarbības programmai piemērojamo kārtību, un saskaņā ar noteikumiem un procedūram, kas ir iekļautas šajā kārtībā. Šo nosacījumu 13. panta c) punkta piemērošanas nolūkā var izpildīt arī tad, ja pastāv vairākas kārtības, no kurām katra aptver atšķirīgus programmas posmus, vai izmaiņas iesaistīto dalībvalstu sastāvā (ar nosacījumu, ka vismaz divas no tām ir programmas dalībnieces).

3.5. Programmas, ko "kopīgi veic vismaz divas dalībvalstis"

Sadarbības programmām jābūt tādām, ko "kopīgi veic vismaz divas dalībvalstis". Dalība var attiekties tikai uz ES dalībvalstīm, bet tas nav obligāti. Citiem vārdiem sakot, izņēmums attiecas arī uz sadarbības programmām ar trešo valstu līdzdalību, ja piedalās arī vismaz divas dalībvalstis. Jebkurā gadījumā un saskaņā ar 11. pantu termini "kopīgi veic" un "sadarbības programmas" nozīmē to, ka programmai jābalstās uz īstenu sadarbību. Tādējādi dalība sadarbības programmā tiek interpretēta kā tāda, kas nozīmē vairāk nekā tikai aprikojuma iegādi, un tā ietver arī tehnisko un finansiālo risku un iespēju proporcionālu sadali, piedalīšanos programmas pārvaldībā un lēmumu pieņemšanā par programmu. Ņemot vērā dalībvalstu aizsardzības budžetu atšķirības un atšķirības dalībvalstu attiecīgo bruņoto spēku vajadzībās, atsevišķu ieguldījumu apmērs sadarbības programmās var ievērojami atšķirties. Tāpēc, novērtējot, vai programma pamatojas uz īstenas sadarbības koncepciju, 13. panta c) punkta piemērošanas nolūkā ir jāvadās pēc programmas sadarbīgā rakstura un katras dalībvalsts dalības kvalitātes, nevis pēc kvantitatīvas pieejas.

13. panta c) punkta nozīmē pētniecības un izstrādes programma, ko pārvalda ES iestādes vai aģentūras, t. i., ko īsteno saskaņā ar ES noteikumiem un finansē no ES budžeta (vai ko īsteno cita starptautiska organizācija, kurā vismaz divas dalībvalstis ir locekles), veidotu sadarbības programmu, ko kopīgi īsteno vismaz divas dalībvalstis. Šāda programma, tāpat kā jebkura pētniecības un izstrādes programma, pēc pētniecības un izstrādes tiktu turpināta pa posmiem, un tādā gadījumā uz līgumiem, kuru slēgšanas tiesības piešķirtas turpmākās programmas ietvaros, arī var attiecināt izņēmumu saskaņā ar 13. panta c) punktu (sk. 3.3. iedaļu iepriekš).

3.6. Dalībvalstis, kas pievienojas vēlāk

Lai veicinātu dalībvalstu dalību sadarbības programmās, kuru pamatā ir pētniecība un izstrāde, 13. panta c) punktā paredzētais izņēmums būtu jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalsts var pievienoties šādai programmai pēc pētniecības un izstrādes posma beigām attiecībā uz turpmākajiem produkta aprites cikla posmiem ar nosacījumu, ka tā kļūst par pilntiesīgu programmas dalībnieci. Tas nozīmē, ka tās dalība tiek oficiāli noteikta nolīgumā vai ar pārējām iesaistītajām dalībvalstīm iedibinātajā kārtībā un jaunajai dalībvalstij ir tādas pašas īpašās tiesības un pienākumi kā sadarbības programmas dalībniecēm. Saskaņā ar direktīvas 11. pantu vēlāk pievienojušās dalībvalsts (pievienojušos dalībvalstu) dalībai programmā ir jābūt īstenai, izvairoties no jebkādas direktīvas noteikumu apiešanas. Šādā gadījumā attiecīgajai dalībvalstij ir pienākums paziņot par savu pievienošanos programmai.

3.7. Paziņojums Komisijai

Regulas 13. panta c) punkta pēdējā daļā ir uzskaitīta informācija, kas dalībvalstīm jāpaziņo Komisijai pēc programmas noslēgšanas⁽¹⁸⁾. Lai gan tajā nav norādīts, cik detalizētai jābūt informācijai par pētniecības un izstrādes daļu, izmaksu dalīšanu un iepirkumu paredzēto sadalījumu, vadoties no šīs normas vispārējās nozīmes, tā būtu jāinterpretē kā tāda, kas prasa pietiekamu informāciju, ar kuru varētu pierādīt, ka:

- 1) programma attiecas uz jauna produkta vai modernizēta produkta izstrādi, kas atbilst iepriekš 3.2. punktā minētajiem nosacījumiem;
- 2) dalībvalstu dalība saskaņā ar direktīvas 11. pantu ir vairāk nekā tikai simbolisks ieguldījums valsts programmā un nozīmē īstenu dalību.

Lai to izdarītu, paziņojumā vismaz jānorāda pētniecības un izstrādes izdevumu daļa attiecībā pret programmas kopējām izmaksām un vienošanās par izmaksu dalīšanu. Jānorāda arī iepirkumu sadalījums pa dalībvalstīm, bet tikai tad, ja šāda informācija paziņojuma izdarīšanas brīdī jau ir pieejama.

Paziņojums jāizdara visām līdzdalīgajām dalībvalstīm. Dalībvalstīm, kas pievienojas sadarbības programmai pēc tās sākotnējiem posmiem, arī pēc pētniecības un izstrādes posma beigām, arī jāpaziņo Komisijai par to pievienošanos programmai (pēc izvēles nosūtot kopiju pārējām līdzdalīgajām dalībvalstīm).

Paziņojumus uz GROW ĢD (G3. nodaļa) var nosūtīt pa pastu vai pa e-pastu. E-pasta adrese paziņojumu sūtīšanai ir šāda: GROW-DEFENCE@ec.europa.eu.

Pasta adrese ir:

European Commission
DG GROW/G3
1049 Bruxelles/Brussels
BELGIQUE/BELGIË

Attiecībā uz paziņojuma laiku 13. panta c) punktā ir skaidri norādīts, ka tas būtu jāveic “pēc sadarbības programmas noslēgšanas”. Tas nozīmē, ka paziņošanai jānotiek drīz pēc tam, kad sadarbības programma noslēgta starp dažādām dalībvalstīm. Jebkurā gadījumā paziņojumam būtu jānotiek pirms līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas.

4. IEPIRKUMS AR STARPTAUTISKO ORGANIZĀCIJU STARPNIETĪBU – DIREKTĪVAS 12. PANTA C) PUNKTS

Termins “starptautiska organizācija” direktīvā nav definēts. 2010. gada vadlīnijās “Ar aizsardzību un drošību saistīti īpaši izņēmumi”⁽¹⁹⁾ minēta “pastāvīga iestāde ar atsevišķas juridiskas personas statusu, kas izveidota ar līgumu starp suverēnām valstīm vai starpvaldību organizācijām un kam ir savi organizatoriskie noteikumi un struktūras”. ANO Starptautisko tiesību komisijas⁽²⁰⁾ definīcija ir šāda: “organizācija, kas izveidota ar līgumu vai citu starptautisku tiesību instrumentu un kam ir starptautiskas juridiskas personas statuss”.

Direktīvas 12. panta c) punktā ir noteikti divi izņēmumi.

Ievērojot pirmo izņēmumu, direktīva neattiecas uz līgumiem, ko reglamentē tās starptautiskās organizācijas īpašie procedūras noteikumi, kura rīko iepirkumu savām vajadzībām. Direktīvas 26. apsvēruma pēdējā teikumā ir paskaidrots, ka tas attiecas uz “līgumiem, kurus savām vajadzībām slēdz starptautiskās organizācijas”. Tā kā direktīva ir adresēta dalībvalstīm un nevar būt saistoša starptautiskajām organizācijām, saskaņā ar 12. panta c) punktu šīs direktīvas noteikumi nav piemērojami pirkumiem, ko starptautiska organizācija veic savā vārdā un par saviem līdzekļiem.

Ar pirkumiem, ko starptautiska organizācija veic savām vajadzībām, jāsaprot aizsardzības aprīkojuma/pakalpojumu pirkumi, ko starptautiska organizācija veikusi, lai sasniegtu mērķus vai uzdevumus, kas parasti definēti attiecīgajos dibināšanas dokumentos. Citiem vārdiem sakot, jābūt skaidrai saiknei starp starptautiskās organizācijas mērķiem un uzdevumiem un to, kas tiek pirkti un noteikts līguma slēgšanas tiesību piešķiršanā.

⁽¹⁸⁾ Šī informācija ir jāpaziņo Komisijai tad, kad sadarbības programma ir noslēgta tikai starp dalībvalstīm.

⁽¹⁹⁾ Direktīva 2009/81/EK par līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu aizsardzības un drošības aizsardzības jomā: Norādījumi par aizsardzības un drošības jomai piemērojamiem izņēmumiem, Iekšējā tirgus un pakalpojumu ģenerāldirektorāts, <http://ec.europa.eu/DocsRoom/documents/15408/attachments/1/translations/>

⁽²⁰⁾ Starptautisko tiesību komisijas 2011. gada gadagrāmata, II sējums, otrā daļa, http://legal.un.org/docs/?path=../ilc/publications/yearbooks/english/ilc_2011_v2_p2.pdf&lang=EFS

Ievērojot otro izņēmumu, kas noteikts 12. panta c) punktā, direktīva neattiecas uz “līgumiem, kas dalībvalstij jāpiešķir” saskaņā ar starptautiskas organizācijas procedūras noteikumiem. Tas var būt, piemēram, gadījumā, kad kāda dalībvalsts rīkoja starptautiskas organizācijas vārdā vai no minētās starptautiskās organizācijas saņem finansiālu iemaksu līguma izpildei, kas tai uzliek pienākumu piemērot īpašus starptautiskās organizācijas publiskā iepirkuma procedūras noteikumus.

11. pantā ir skaidri noteikts, ka dalībvalstis nedrīkst piešķirt līgumu slēgšanas tiesības ar starptautisku organizāciju starpniecību, lai apietu direktīvas noteikumus. Balstīšanās uz izņēmumu, kas noteikts 12. panta c) punktā, paredz, ka dalībvalstīm, kas vēlas šo izņēmumu izmantot, jāspēj pamatot šādu lēmumu (t. i., pierādīt, ka ir izpildīti 12. panta c) punkta nosacījumi).

5. ESOŠO SPĒJU KONVERĢENCE STARP VALSTĪM

Daži direktīvas noteikumi nepārprotami attiecas uz situācijām, kad aizsardzības sadarbības iniciatīvu ir izveidojušas vismaz divas dalībvalstis. Šāda noteikuma piemērs ir 13. panta c) punkts, kas attiecas uz sadarbības programmām, kuru nolūks ir izstrādāt jaunu produktu, pamatojoties uz pētniecību un izstrādi, ko kopīgi veic vismaz divas dalībvalstis (kā aprakstīts 3. punktā).

Varētu būt arī situācijas, kad lēmums sadarboties un sākt spēju konverģences procesu (piemēram, “apvienošana un koplietošana”) ar citu dalībvalsti vai trešo valsti tiek pieņemts, ja šajā valstī jau tiek izmantotas attiecīgās militārās spējas.

5.1. Vēlākā posmā izveidota sadarbība aizsardzības jomā

Veidojot sadarbību aizsardzības jomā, var rasties situācija, ka dalībvalstij jāiegādājas kas tāds, kas dod spējas, kuras jau ir citai dalībvalstij vai trešai valstij. Ja pirkums veikts no šīs citas dalībvalsts vai citas valsts krājuma, 13. panta f) punktā ir paredzēts, ka direktīva uz šo pirkumu neattiecas. Šādā situācijā piemērojamie noteikumi un paraugprakse ir izskaidroti Komisijas paziņojumā par starpvaldību līgumiem ⁽²¹⁾.

5.2. Sarunu procedūra bez paziņojuma par līgumu publicēšanas – 28. panta 1. punkta e) apakšpunkts

Bez starpvaldību pirkumiem ir iespējams arī veikt pirkumu tieši no attiecīgā aprīkojuma ražotāja. Direktīvas 28. panta 1. punkta e) apakšpunktā ir noteikts, ka līgumslēdzējas iestādes/subjekti var piešķirt līgumus par būvdarbiem, piegādēm un pakalpojumiem, izmantojot sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu, “ja tehnisku iemeslu dēļ vai ar ekskluzīvu tiesību aizsardzību saistītu iemeslu dēļ līgumu var piešķirt tikai konkrētam ekonomikas dalībniekam”.

Šīs procedūras izmantošana ir jāpamato paziņojumā par līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, kā noteikts direktīvas 30. panta 3. punktā ⁽²²⁾.

Direktīvas 52. apsvērumā ir ietverti papildu paskaidrojumi attiecībā uz direktīvas 28. panta 1. punkta e) apakšpunktu un tādu situāciju piemēri, kad līgumu var piešķirt tikai konkrētam ekonomikas dalībniekam. Minētais apsvēruma ir formulēts šādi: “Ir iespējams, ka attiecībā uz dažiem iepirkumiem šīs direktīvas darbības jomā tikai viens uzņēmējs var izpildīt līgumu, jo viņam ir ekskluzīvas tiesības, vai arī to nosaka tehniski iemesli. Šādos gadījumos līgumslēdzējai iestādei/subjektam būtu jāatļauj piešķirt līgumslēgšanas tiesības vai slēgt pamatnolīgumu tieši ar šo vienu uzņēmēju. Tomēr būtu stingri jānosaka tehniskie iemesli, kāpēc tikai viens uzņēmējs var izpildīt līgumu, un šie iemesli katrā konkrētā gadījumā būtu jāpamato. Tas var ietvert, piemēram, apsvērumu, ka nevienam citam kandidātam, izņemot izvēlēto uzņēmēju, nav tehnisko iespēju sasniegt nepieciešamos mērķus, vai arī nepieciešamība izmantot īpašu profesionālo informāciju, rīkus vai līdzekļus, kuri ir tikai viena uzņēmēja rīcībā. Tas ir iespējams, piemēram, pārveidojot vai modernizējot kādu īpaši sarežģītu iekārtu. Tehniskie iemesli arī var rasties, ja ir jāizpilda kādas īpašas savietojamības vai drošības prasības, lai nodrošinātu bruņoto spēku vai drošības spēku darbību.”

⁽²¹⁾ Komisijas 2016. gada 30. novembra paziņojums “Norādes par valdību savstarpējo līgumu slēgšanu drošības un aizsardzības jomā (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/81/EK 13. panta f) punkts)”, C(2016) 7727 final (OV C 450, 2.12.2016., 1. lpp.).

⁽²²⁾ Līgumslēdzējas iestādes/subjekti, kas ir piešķirusi līgumu vai noslēguši pamatnolīgumu, ne vēlāk kā 48 dienās pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas vai pēc pamatnolīguma noslēgšanas nosūta paziņojumu par piešķiršanas procedūras rezultātiem.

Ja pamatnolīgums ir noslēgts saskaņā ar 29. pantu, līgumslēdzējām iestādēm/subjektiem saskaņā ar pamatnolīgumu noslēgto līgumu gadījumā nav pienākuma sūtīt paziņojumu par piešķiršanas procedūras rezultātiem.

Daļu informācijas par līguma vai pamatnolīguma noslēgšanu drīkst nepublicēt, ja šādas informācijas izpaušana kavētu normatīvo aktu piemērošanu vai kā citādi būtu pretrunā sabiedrības interesēm, jo īpaši aizsardzības un/vai drošības interesēm, kaitētu valsts vai privātu uzņēmumu likumīgajām komerciālajām interesēm vai varētu ierobežot godīgu konkurenci starp šiem uzņēmumiem.

Tā kā pirkums tiek veikts, pamatojoties uz direktīvas 28. panta 1. punkta e) apakšpunktu, uz iepircējas dalībvalsts veikto līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu attiecas noteikumi, kas paredzēti direktīvā par pārskatīšanas procedūrām (55. pants un turpmākie panti). Turklāt katrā situācijā jābūt labi izskaidrotiem un pamatotiem tehniskajiem iemesliem, kuri liedz publicēt paziņojumu par līgumu, ņemot vērā arī to, ka izņēmuma piemērojamība ir jāizskata katrā gadījumā atsevišķi un jāinterpretē šauri.

Attiecībā uz valstu sadarbību aizsardzības nozarē, ja dalībvalsts pērk (tieši no ražotāja) tādas aizsardzības spējas, kas jau ir citas dalībvalsts vai trešās valsts, kas piedalās sadarbībā, īpašumā, "tehniskie iemesli" 28. panta 1. punkta e) apakšpunkta nozīmē rastos, piemēram, ja ir izpildīti turpmāk minētie nosacījumi.

- Ar starptautisku nolīgumu vai vienošanos starp iepircēju dalībvalsti un citām dalībvalstīm vai trešām valstīm izveido īstenu aizsardzības sadarbības iniciatīvu (piemēram, "apvienošana un kopīga izmantošana", kopīga uzturēšana un atbalsts ekspluatācijā vai kopīga darbība).
- Tas tiek darīts, pirms iepircēja dalībvalsts izstrādā iepirkuma stratēģiju.
- Kad iepircēja dalībvalsts izvērtējusi, vai līdzīgi ražojumi/iekārtas tirgū ļautu īstenot aizsardzības sadarbības iniciatīvu, tā pamato, ka aizsardzības sadarbības iniciatīvu iespējams īstenot tikai tad, ja tiek iepirkts aprīkojums, kas ir tāds pats kā citā dalībvalstī vai trešā valstī ekspluatācijā jau esošs aprīkojums. Šis novērtējums varētu būt, piemēram, tirgus analīze, kas paredzēta 3. nodaļā Komisijas paziņojumā, kurā sniegti norādījumi par starpvaldību līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanu aizsardzības un drošības jomā (Direktīvas 2009/81/EK 13. panta f) punkts).

Iepriekš minēto "pamatojumu" 28. panta 1. punkta e) apakšpunkta piemērošanai nepiemēro tās dalībvalsts sākotnējam iepirkumam, kura pirmo reizi ieguvusi attiecīgo spēju.
